28

DUCE ET AUSPICE CHRISTO!

EXERCITATIO MEDICA,

Siſtens

ÆGRUM MICTU CRUENTO LABORANTEM,

Quam

PRÆSIDE

GEORGIO VVOLFF-GANGO WEDELIO,

Med. Doct. Archiatro & Theoret. Prof. Publ. S. R. I. Natur. Curioſor. Adjuncto,

Præceptore, Patrono & Promotore ſtudiorum ſuorum ætatem ſuſpiciendo,

Publicæ Philiatrorum diſquiſitioni exponit

in Acroaterio Medico

RESPONSURUS AUTOR

JOHANNES MICHAEL Bertuch/

GOTHANUS.

Ad d. Auguſti, A. O. R. M DC LXXXIII.

JENÆ,

STANNO KREBSIANO.

VIRIS
Illuſtribus, Magnificis, Excellentiſ-ſimis, Conſultiſſimis,

DN. CANCELLARIO, DNN. CONSILIARIIS,

In Illuſtriſſima Aula, quæ Friedenſteinii eſt, eminentiſſimis & longe graviſſimis,

DNN. Mæcenatibus, Patronis atque Promotoribus

humilima cum obſervantia ſuſpiciendis,

Exercitium hocce Academicum

in

devotisſimi animi ſignum & ulteriorem ſtudiorum commendationem humillime offert

JOHANNES MICHAEL Bertuch/ Philiater.

Præſamen.

ADmodum tenax in expendendo ſanguine eſt natura, benè gnara, vitale hoc eſſe balſamum, & luculæ cordis unicum fomitem. Plurima hinc ſeri ſunt excernicula in corpore, imo tantum non infinita, ut excidere, difflari, effundi, emungi & exſpui poſſit, quando characterẽ vitalem & alibilem exuit, nulla quaſi ſangvinis.

Non niſi oneroſum dimittit, ut levet machinam, ut tollat proportionem non reſpondentem reliquis, ſeu ipſe collectus viſcerum æquabili tono turgeat, ſeu, ſalibus peregrinis rarefactus, non contentus ſit conceſſo ſpatio.

Fit tamen non rarò, ut ipſe humor inſtar transfugæ exitum quærat, & volente nolente archêo alveos ſuos & parietes transgreſſus erumpat, erodatque clauſtra præpedientia, viam commodantibus colis ſeri aliisve inſolitis. Ubicunque patulum corpus viſitur, fores patent, quibus abutitur ſanguis elabens.

Mittimus conſvetas magis vias, ubi vel laxius retinetur, vel facilius retunditur hic impetus, nares, os, alvum; terrifico magis aſpectu exit cum urinâ, imò locum ejus occupat nonnunquam, quando vel ſanguis, triſte dictu, mingitur, vel ſanguineum.

De eo hâc vice dum agere conſtituimus, ſupremum adoramus Numen, ut proſperè propoſitum cedat!

Hiſtoria.

VIr primarius LIX. annorum, temperamenti cholerico-ſanguinei, ſtaturæ proceræ, corporis aliàs robuſti, aſſiduis laboribus deditus, ut nec ſomno debitum tempus concedat, arthriticis doloribus per novem annos ſubinde, ſed paucorum dierum morâ, afflictus, manente hinc articulorum robore & motu ſat integro, nephriticos quoque inſultus ter vel quater expertus, ad cachexiam pronus, poſt paroxyſmum nephriticum uſus lap. ♋. ppt. c. ▽ petroſel. indeque lapillo cum ſabulo excreto non ſine levamine, pergens in dicto uſu, paulò poſt ſentit mictionem cruentam, quâ & ante biennium per XIV. dies affectus fuerat. Excernitur cruor aquoſus ſine dolore ullo cum urinâ exactè miſtus, interdum ſubſidens, interdum permiſtus manens; vires ſunt debiles cum anorexiâ & cibi faſtidio. Adhibitis opiatis, parcè licet, vox hæret, lingvæ, maxillarum & membrorum tremor accedit, redditus ſibi recidivare ſentit affectum cum atrophiâ, absquecalore hectico, cum continuâ ſtomachi eructatione, appetitu licet maximè proſtrato. Petit pro contumaci & chronico malo conſilium.

Reſolutio.

AFfectus, qui affligit virum primarium, eſt *mictus cruentus*, & Græcis αἱμοῤῥαγία τῶν νεφρῶν, *Hippocrati* ὄρησις τοῦ αἵματος in genere audit, interque ſymptomata excretorum & retentorum locum ſibi vendicat.

Adeſſe hunc affectum elucescit ex ſignis

1. Essentialiter inhærente, quod h. l. anxiè non quærendum. Ex ipſâ enim relatione conſtat cruorem aquoſum ſine dolore cum urinâ permixtum excerni.

2. Idem confirmatur ex essentialiter consequentibus ſymptomatibus, quorum non pauca ægrum noſtrum divexant. Sic in *facultatis naturalis* læſione ſe ſiſtunt anorexia cum cibi faſtidio, continua ſtomachi eructatio, atrophia absque calore hectico; *vitalis*, virium debilitas; *animalis*, vocis, poſt opiatorum uſum, interceptio, linguæ, maxillarum, & membrorum tremor.

3. Causæ prægressæ etiam conſentiunt, error ſcil. in rebus non naturalibus, præprimis circa motum & quietem: item arthritici dolores & nephritici inſultus, ad hunc affectum maximè collimantes.

4. Nec similitudo abnuit, ſive relatio inſtituatur ad alios ſimili morbo laborantes; quilibet enim vel ex vulgo quoque ejusmodi excretionem ſanguinolentam pro mictione cruentâ ſtatim agnoſcit; ſive ad ſe ipſum, ante biennium quippe eodem malò correptus, pro tali habitus fuit atque curatus.

Subjectum principale ſeu inhæsionis ſtatuimus renes de tono ſuo dejectos & maximè debilitatos, in ſpecie quoad glandulas & vaſa ſanguiflua. Arteriæ enim ex emulgentibus prodeuntes totam renum ſubſtantiam perreptant, inque plurimos ſurculos diviſæ, tandem in exiles abeunt ductus, quibus deinde cum glandulis minimis egregia intercedit communio, ex quibus ſuperflua ſeri portio ſeparata, per peculiares tubulos, à *Malpighio* eleganter deſcriptos, in pelvis cavitatem de-

ſtillare conſvevit. His verò arterioſis ramulis ubique reſpondent venulæ exiles, quæ ſenſim in majores collectæ, venis emulgentibus iterum ſeſe immiſcent, & percolato, per ductus modò nominatos, ſero, ejusdem reſiduum, cum ſanguine prius ab arteriis adducto, revehunt. Horum igitur vaſculorum renalium oſcula, cum partim à calculo, ex ergaſtulis ſuis medicamenti ope cum ſabulo expulſo, partim ab acrimoniâ ſeri rodente & extimos parietes reſerante, recludantur, & glandularum pori ab iisdem, ſi non planè rumpantur, laxiores redduntur, accedente renum imbecillitate, certè tunc ſanguini præterlabenti, quem retinere neſciunt, exitum unà cum urina concedere coguntur, unde profluvium hocce cruentum.

Subjectum adæquatum ſeu *collectionis* eſt veſica urinaria, quæ ſanguinem cum urinâ renibus exſtillantem per ureteres excipit, cavitateque ſuâ tamdiu retinet, donec copiâ irritatus ſphincter ingratum hunc hoſpitem ejicit.

Causa proxima & immediata eſt recluſio vaſorum ſanguifluorum, ad glandulus & pelvim terminatorum, p. n. Hujus autem cum à Medicis tres numerentur ſpecies, *ἀναστόμωσις, διαίρεσις* & *διαπήδησις*, media in hoc caſu præcipuè erit accuſanda, tum ob lapillum cum ſabulo excretum, tum ob ſanguinis acrimoniam.

Causa mediata proximior, quoad *eſſentiam* conſiderata, eſt duplex, vel *calculoſa*, vel *humoroſa*. *Calculoſam* conſtituit lapillus circa caruncula papillares concretus, qui poſtmodum, continuato lap. ♋. ppt. c. ▽ petroſ. uſu, carcere ſuo ejectus duritie & aſperitate extrema vaſculorum orificia rumpendo & glandularum poros relaxando talem mictionem ſanguinolentam cauſatur; *Humoroſam* verò M. S. partibus peregrinis, acidis, acribus bilioſis, terreſtribus ſalinis, ♀eis fixis ſcatens.

Quoad *eſſendi modum* peccant hæ cauſæ morboſæ 1. *quantitate*, quatenus in magnâ adſunt copiâ & naturæ legibus minimè reſpondent, ſed limitem tranſcendentes partibus debilioribus minantur periculum.

2. *Qua-*

2. *Qualitate*, dum per conſveta aliàs loca, renes nempe, poros, aliaq; emunctoria rite non evacuantur, ſed ſtagnantes excrementitiam naturam magis magisque induunt, & à diverſis fermentis diversâ indole inquinatæ, acidâ præprimis, acri, biliosâ, viſcidâ, ♀eâ, prædominium obtinente, renibus ſeſe inſinuant, illosque jam debiles in officio ſuo turbant, magisque laceſſunt, ut ſeri ſeparationi decenter præeſſe nequeant.

3. *Motu* tum *generationis*, tum *locali*. Generata fuit materia vitioſa per συναθροισμὸν, in ipſo loco affecto, ſenſim congeſtâ materia ♀eâ & coagulatâ in tubulis renum, qui peregrinus hoſpes malè afficit parietes. Extra eundem verò præcipuè per ρευματισμὸν, tàm à vitio totius, cacochymiâ ſc. biliosâ, acida, arthriticâ, quàm partium determinatarum, ventriculi, hepatis, pancreatis, aliisque viſceribus depuratoriis, ubi filtrationes & evacuationes inſtitui debent. Hæc ſingula partis mandantis vicem gerunt, ſicuti renes recipientis, debiles & apti magis redditi, tum naturali diſpoſitione, conſtituunt quippe ſentinam publicam, evehendæ colluviei ſeroſæ inutili deſtinati; tum p. n. & morbosâ, calculo vexati. *Viæ* ſunt arteriæ, per quas materia delinquens ceu per canaliculos ordinarios defertur ad tubulos renum glandoſos, ibidemq; vel collecta in lapidem concreſcit, vel exitum quærens eroſionem rupturamque intendit.

Cauſas mediatas proximiores excipiunt CAUSÆ REMOTIORES, ubi è NATURALIUM claſſe ſeſe offert

TEMPERAMENTUM, quod in ægro noſtro Cholerico-ſanguineum, &, ob lymphæ blandæ diluentis defectum, ad acrium biliosarum viſcidarum impuritatum generationem maximè proclive.

ÆTATIS quoque terminus aſſentitur. In ætate enim ad ſenium vergente conſtitutus, ubi ob deficientem calorem nativum, qui oleoſas ſulphureas particulas ſanguinis depauperare, acidas verò, acres, bilioſas & viſcidas augere ſolet, corpus facilè ad morbum præſentem inclinare poteſt.

Nec HABITUS corporis & ſexus potior huic affectui incommodus; rarius enim videas in ſequiori eundem.

Ex

Ex rerum non naturalium numero primum occupat locum motus intempeſtivus. In hiſtoriâ dicitur, quod aſſiduis laboribus fuerit deditus, quod de durioribus vix intelligendum, ſed de talibus qui officio & conditioni reſponderunt, quique debito tempore ſuſcepti periculum non minantur. Verùm aſſidui cum fuerint, aliter fieri non potuit, quin partibus debilitatis, depauperatisque ſpiritibus, vitioſos humores in ſanguine cumulando auxiliatrices malo huic porrexerint manus. Imò poſt paſtum ſtatim ſi fuerunt repetiti, quid mirum, ſi ex cibo nondum ſatis coctо & digeſto pravus chylus, ex pravo chylo ſangvis pravus, partibus heterogeneis vitioſis abundans progignitur, affectui noſtro maximè commodus?

Vigiliæ ſuum quoque addunt ſymbolum, conſumendo ſpiritus animales, cruditatesque in corpore augendo.

De victus ratione, quoniam in hiſtoriâ nihil monetur, ut & de animi pathematibus, illa hâc vice præterimus.

Ex causis præternaturalibus accuſandi arthritici dolores quibus per IX. annorum decurſum variè ſubinde fuit correptus; & inſultus nephritici, quos etiam aliquoties expertus. Hi affectus, quemadmodum amicabilem fovent conſpirationem, ut, teſte experientiâ, rarò alter absque altero affligat corpus humanum, ita tertium ſodalem ceu fidum Achatem, ſæpe arceſſere ſolent, qui eſt mictus cruentus.

Expoſitis ſic morbi hujus cauſis, ſymptomatum ratio paucis, priusquam ulterius pedem moveamus, erit evolvenda.

1. *Excernitur cruor aquoſus ſine dolore*, quia mucago naturalis, ureterum & urethræ parietibus obducta, nondum abraſa, multò minus illorũ ſubſtantia corroſa, adde, ſanguis ipſe magis lubricus.

2. *Interdum ſubſidit, interdum cum urinâ permixtus manet* cruor; quando nempe grumoſus, petit fundum, quando verò reſolutus & ſalibus magis tinctus, cum urinâ manet permixtus.

3. *Vires ſunt debiles*, ob defectum ſpirituum cum ſangvine ſimul deperditorum.

4. *Anorexia & cibi faſtidium* adſunt, partim ob conſenſum

nervorum exilium ſexti paris, ventriculo æquè ac renibus communium; partim ob fermenti ſtomachalis activitatem, à congerie pravorum humorum in ventriculo ſtagnantium obtuſam, & imbecilliorem redditam.

5. *Adhibitis opiatis vox hæret*, propter ſpiritus animales à ſulphure opii narcotico ex parte fixatos, nec in nervos vocales rite influentes.

6. *Linguæ, maxillarum & membrorum tremor accedit*, ob eandem ferè rationem, quam ſubſequitur irritatio nervoſi generis.

7. *Affectum recidivare ſentit*, ob cauſæ morbificæ laceſſentis, calculi & ſalium, præſentiam, non penitus firmatis & occluſis poris, unde ſpiritibus licet in ordinem redactis, novus, lege circulationis, ſanguis ad patulas, nec dum firmius occluſas adpellit vias.

8. *Atrophia absque calore hectico* adeſt, quia particulæ ſanguinis utiles, blandæ, oleoſæ balſamicæ abſumuntur, inutiles, acidæ, acres, viſcidæ coacervantur, absque tamen fermentatione auctâ.

9. *Continua ſtomachi eructatio* provenit ab humoribus acidis, bilioſis, acribus, ſalſis, ventriculi plicis membranaceis inhærentibus, illasque continuò vellicantibus, adde & ob conſenſum dictum renum.

10. *Appetitus proſtratus*, quia fermentum ventriculi malè diſpoſitum.

Circa PROGNOSIN EVENTUS, ſeu SALUTIS & MORTIS, dubius, periculoſus & difficillimæ eſt curationis affectus hicce; ſperamus tamen meliora adhuc, ſeu potius non planè deſperamus, modò ſtrictiſſimè obſervet diætæ regulas, & alia præcepta, præprimis cum ſanguis, optimum vitæ noſtræ balſamum, in enormi quantitate non excernatur, necque renum exulceratorum ſigna appareant.

LONGITUDINIS tempus ſtricte determinari nequit, ſed per aliorum exemplorum inductionem, & celeberrimorum practicorum teſtimonio, diuturnum pronunciamus malum & contumax,

ſtumax, quod multum poſtulat temporis ante,quam vaſa eroſa & aperta occludantur, conſolidentur, atque vires recuperando ſanguinis ipſius, exturbatis humoribus vitioſis, vigor reſtituatur.

Eventus modum ſperamus lentâ converſione ad ſalutem, occluſis nempe & conſolidatis vaſorum oſculis ſanguinem fundentibus; quo facto commodè reliquis obviam ire poterimus ſymptomatibus per alterantia & confortantia.

Hinc abſolutis iis quæ ad theoriam pertinere viſa fuerunt, poſitoque prognoſtico, curationem ipſam acceleramus, illamque juxta conſuetam medendi methodum inſtituentes triplici abſolvimus indicatione. *Curatoria*, quæ morbum præſentem in paroxyſmo reſpicit, vaſorum apertorum occluſionem procurare, & ſanguinis motum perverſum in ordinem redigere jubet. *Præſervatoria* cauſas tùm antecedentes obſervat, tùm continentem, ipſum nimirum calculum, & omnia quæ malum producere atque de novo ſuſcitare valent, attendenda & removenda monet. *Vitalis* viribus præſentibus non modò, ſed & futuris conſulit, humores vitioſos aufferendo, ſulphur balſamicum ſanguini reſtituendo, taleque conſervando.

Huic autem Indicationum ternioni ſatisfieri poteſt ex tribus remediorum gazophylaciis locupletiſſimis.

Ex chirurgia generoſiſſimum depromitur remedium Venæ sectio, in brachio vel pede revulſionis ergò ad ℥ij. vel iij. inſtituenda. Hæc, uti autore *Celſo, Platero, B. Rolfincio*, aliisque in omnibus hæmorrhagiis præſentaneum afferre ſolet auxilium; ita, conſentiente *Riverio*, egregiè locat operam in mictu cruento, parcâ ſed frequenti manu adhibita.

Cucurbitulas, V. S. vicem gerentes, commodè quoque ſuadere poſſumus, & lumbis, ſi cruor copioſè excernatur, applicandas. Nec hæmorrhoidum apertio, & frictiones ac ligaturæ in partibus ſuperioribus inſtitutæ, ſuo privandæ encomio.

Pharmacia plura, imò præſtantiora ac tutiora ſuppeditat medicamina, tùm in paroxyſmo, tum extra eundem uſurpanda. Extra paroxyſmum laudamus

Leni-

Lenienti a, quæ ſaburram circa vias primas hærentem blandè educunt, ſimulque materiam arthriticam & nephriticam reſpiciunt, e. g.

℞. *anim. rhabarb.* ʒiij. ℞æ ♀ri ʒj. S. Laxirende Tinctur uff etliche mahl.

℞. *caſſ. recent. extr.* ℥ß. *pulp. tamarind.* ʒij. *ſacchar.* q. ſ. M. F. Bolus. D. in chart. S. Laxirzucker.

Præparantia cum alterantibus eadem facilè vel præmitti vel interpolari purgantibus poſſunt, temperandis ſtimulantibus ſalibus debita, ex quorum farragine unicam ſolummodo præſcribimus potiunculam:

℞. ▽ *agrim.* ℥ij. *chamædr. chæmæpit. plantag.* a. ℥j. ℞æ ♂ *cydon.* ʒij. *ſir. agrim.* ʒvj. M. D. in ſict. S. Träncklein Löffelweiß zu nehmen.

Purgantia humores præparatos evacuantia fortiora in uſum vocare non audemus, metu ne, iis nimium agitatis, malum recrudeſcat. Leniora verò & adſtrictionem poſt ſe relinquentia ad præſervandum morbum tutius adhiberi poterunt, v. g.

℞. *rhabarb. Alex.* ℥ß. *ſcammon. roſat.* gr. v. ♀ ⊕*lat.* gr. iv. 𝌗 *aniſ.* gt. j. M. F. pulv. D. in Chart. S. Purgier Pulver.

℞. *decoct. aperitiv. Meſ.* ℥iij. *mann. Calabr.* ʒvj. *ſcammon. roſat.* gr. vj. *ſir. de cichor. cum Rhabarb.* ℥ß. M. F. Hauſtus S. Purgier Tranck.

℞. M℞ ♀*ear. Querc.* ℈ß. *ſcammon.* ⩜*t.* gr. v. *extr. trochiſc. alband.* gr. iij. c. ℞ ♀ ♄*at.* q. ſ. F. l. a. Pilulæ no. xiij. S. Purgier Pillen.

℞. *herb. veronic. agrimon. chamædr.* a. Mß. *flor. hyperic. paralyſ. cent. min.* a. p. iij. *fol. ſen. Alex. ſ. ſ.* ℥ß. *rhab. Alex.* ʒj. *mechoac. alb.* ʒiß. *hermodact. myrobal. omnium* a. ʒß. *coſt. aromat.* ℈j.

cryſt. ♀ ℈iv. contuſ. g. m. D. in ſind. rubr. S. Species zum Laxierwein.

VOMITORIA in affectûs curatione & præſervatione parum prodeſſe videntur, quapropter iis, ceu ſupervacaneis, omiſſis, meliora quærimus.

Nec ex DIAPHORETICORUM loculo mutuabimur, præterquam fixiora, quæ lympham particulis ſalinis, impuris, rodentibus inquinatam corrigant, divertant, foras per cutis ſpiracula impuritates eliminent, atque ita humores vitales contemperando in ordinem reducant.

℞. *bezoard.* ♂*al. terr. ſigill. lemn. vel Sileſ.* a. g. xij.
C. C. uſt. ℈ß. M. F. pulv. D. in ch. S. Schweißtreibend Pulver.

℞. ♁ ♂*l. cachect. C. C. philoſoph. ppt.* a. gr. xv.
⊖ *vol. lumbricor. mag. anod.* a. g. iij. M. S. ut ante.

℞. *miſt. ſimpl.* ʒß. *extr. torment. agrim.* a. g. iij.
eſſent. anod. gtt. v. M. in vitro. S. Schweiß-treibende Mixtur.

DIURETICA videntur nociva potius primo intuitu, quod per locum affectum evacuent: aſt locum habent leniora ſaltem, quæ adſtringendi vi ſimul pollent, quatenus corrigendis & educendis humoribus acribus, iisque temperandis inſerviunt, unde nec h. l. erunt de nihilo.

℞. R*æ fl. pap. rhœad.* ℥ß. D. in vitr. S. Alterir-Tinctur.

℞. *lap.* ♋ *ppt.* ʒß. *troch. alkek. c. op.* ℈j.
cinnab. nat. ℈ß. M. F. pulv. S. Linderndes Pulver uff 3. mal.

℞. *terebinth. cypr. extr. agrimon.* a. ℈j.
troch. alk. c. op. ℈ß. *mag. oc.* ♋. ʒß.
glycyrrhiz. ppt. g. xv. M. F. l. a. Pilulæ. S. Heilende Pillen.

ALTERANTIA denique & confortantia, ad quæ in paroxyſmo

roxyſmo tanquam ad ſacram anchoram confugiendum, exoptatum promittunt levamen, tàm internè quàm externè adhibita. Unicè igitur & præcipuè ſeligenda veniunt, quæ balſamicâ virtute prædita ſanguinis vitioſas qualitates corrigunt, oſcula vaſorum reſeratorum conglutinant, renibus tonum & robur reſtituunt, viresque labefactatas reſtaurant.

℞. *Ræ corall. rubr. hæmat.* a. ʒj. ♂ *aſtring.* ʒß.
S. anhaltende Tinctur doſ. gt. xxx.

℞. *eſſent. travmat. Rolf.* ʒij. *anodyn.* ℈ß. M. in vitro.
S. anhaltende Eſſentz.

℞. *ſangvin. hyperic. eſſ. travmat. VVed.* a. ʒj. M. S. ut ſupra.

℞. R *Catech.* ♂ *adſtring.* a. ʒiß. M.

℞. *ſpec. diaplantag. Mynſ.* ʒj. *croc.* ♂ *adſtring.* ℈j.
M. F. pulv. S. anhaltend Pulver.

℞. *croc.* ♂ *adſtring. corall. rubr. ppt. ſpodii* a. ℈j.
rad. torment. ppt. ℈ß. M. S. ut ante.

℞. ▽ *plantag. agrimon. hyperic.* a. ℥iß.
ſir. corall. Querc. de ſymphyt. Fernel. a. ℥ß
eſſ. ♂ *adſtring.* ʒj. M. F. potio. D. in fict. S. anhaltend Tränckl. uff etlichmal.

℞. ▽ *torment. biſtort. plantag. bugloſſ. borrag.* a. ℥j.
cord. Herc. Saxon. frig. ℥ß. *Ræ corallior.* ʒij.
mag. corall. lap. ♋ a. ʒß. *ſir. de ſymphyt. Fernel.* ℥j.
M. F. potio. S. Stärcktränckləin.

Similiter ſpecies pro cereviſiâ medicatâ proderunt ſeq.

℞. *fol. agrim. ſanic. veronic.* a. Mß.
ſummit. hyperic. millefol. rubr. a. p. iv.
flor. roſar. rubr. balauſtior. a. p. ij.
rad. torment. biſtort. aa. ʒij. *caſſ. lign.* ʒß.
conciſ. & contuſ. ſ. a. D. in ſind. rubr. & Chart. S. Species ins Bier.

EXTERNA ſeu TOPICA etiam non ſunt prætereunda, ut & internorum vim adjuvent, & ipſa affectas partes ſolentur.

℞. *unguent. comitiſſ.* ℥ß. *croc.* ♂ *adſtring.* ℈ij.
 ℴℴ *myrtill.* q. ſ. M. F. Linim. S. anhaltend Sälblein.

℞. *ungvent. refriger. Galen. comitiſſ.* a. ℥ß.
 ℴℴ *hyoſcyam.* ʒj. *ceræ* ʒß. *terebinth* gt. xv. M. F. linimentum. D. in pyxid. S. ut ante.

℞. *fol. querc. plantag. burſ. paſtor. muſc. prun. ſylveſtr.* a. Mj. *flor. roſar. rubr. hyperic. ſanicul.* a. Mß. *rad. ſymphyt. maj. biſtort. tormentill.* a. ℥ß. conciſ. & contuſ. gr. m. D. in chartâ.
 S. Species zum aufflegen.

Coquantur ſacculo incluſa in cereviſiâ ſecundariâ, & tepida lumbis ſæpius repetendo imponantur.

Tandem cum DIÆTA, ægro noſtro accuratè obſervandâ, concludimus.

In VITALI AER ſeligatur ſerenus, radiis ſolaribus temperatus, nec atomis boreæ auſtrique impurioribus refertus, qui hieme ſuffimentis convenientibus corrigendus.

In NATURALI CIBI ſint facilioris concoctionis, conglutinandi ſimul & conſolidandi poſſidentes virtutem, ut juſcula avenacea, ptiſana hordeacea, pultes, gelatina C.C. Exulent contra ea tenues, nimis fluidi, fermentationem facile excitantes, ſaliti, flatulenti, fumo indurati, acres, auſteri & ſimilia. Potus ſit cereviſia defecata, pura, herbis conſolidantibus, vulnerariis, adſtringentibus medicata, vinum rubrum parcioris uſus. Lac ovillum & caprillum, ab autoribus ceu ſpecificum in hoc caſu laudatum, etiam uſurpari poterit.

In ANIMALI LABORES NIMII & VIGILIÆ arceantur, ſomno verò longius concedatur tempus. Hic enim, teſte *Jouberto*, omnes ſiſtit fluxiones, præter ſudores. ANIMI PATHEMATA vehementiora fugienda, ira proſcribatur inprimis, ſiquidem ferocientes bilis particulæ, ad ſanguinem delatæ, univerſam turbant corpo-

corporis œconomiam, inde acrimonia in ſanguine aucta anſam dat mictioni cruentæ haud levem. Veneris uſus, ad quem arthritici alias admodum proclives, ad tempus interdictus eſto. Excreta & retenta ad naturæ leges, quantum poſſibile, componantur, & ſi alvus officii ſui immemor fuerit, medicamentis admoneatur idoneis.

F I N I S.

THeſauros miſerum eſt labaſcente nave profundi,
cum venti fera vis aquarumq; fulmina cogunt.
Ut ſervet fragilem ratem ductor artibus inſtat,
& quando emicuit probè, laude pergit ad oram.
Non minus medici decus, quando corpora ſervat
undis compoſitis, quoad ſanguis integer extet.

Gratulante affectu profectus in arte Medicâ inſignisſimos commendo

P R Æ S E S.

Prima

PRima cathedra Tibi laudem; parit altera famam;
Tertia honorifica eſt; quarta βραβεῖα dabit.

Conjunctiſſimo ſuo Bertuchio hæc poſ.

Auguſtinus Henr. Faſchius, D. P. P. p. t. Decanus.

EN! Cathedram Medicam conſcendis, BERTUCH, & inde
Sanguinei MICTUS fata cruenta fugas.
Gratulor ex animo! Pallas Tibi ſpondet honores,
Atque brevi lauru cinget Apollo comam.

Nobiliſſimo Dn. Bertuchio, Amico ſuaviſſimo, deproper. fec.

L. Joh. Godfr. Berger.